22/08/2020

Το Καστελλόριζο γράφεται με δύο λάμδα όπως η Ελλάδα

/ Επικαιρότητα

Στους περισσότερους τουριστικούς οδηγούς αλλά και χάρτες το ακριτικό Καστελλόριζο εμφανίζεται πάντα μέσα σε ένα πλαίσιο στο κάτω δεξί μέρος της Ελλάδας. Δεν είναι λίγες οι φορές που σε ορισμένες εκδόσεις το Καστελλόριζο σχεδόν δεν υπάρχει ούτε ως γεωγραφικό τοπωνύμιο, παραμένει μια άχρωμη κουκίδα ή ακόμα κι όταν υπάρχει γράφεται, τις περισσότερες φορές, λάθος. Το Καστελλόριζο, λοιπόν, γράφεται με δυο λάμδα όπως η Ελλάδα και σίγουρα δεν είναι

μια κουκίδα. Είναι ένας πανέμορφος τόπος που κατά το παρελθόν διαδραμάτισε έναν εξαιρετικά σημαντικό πολιτιστικό και εμπορικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου.

Αυτή την ιστορική πραγματικότητα του Καστελλόριζου, στην εσχατιά της Ελλάδας, στο ανατολικό άκρο της Ευρώπης, προσπαθεί να αποκαταστήσει και να προβάλει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ο διακεκριμένος εικαστικός και φωτογράφος Χρίστος Σιμάτος με το λεύκωμα «ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟ, εκεί που σταματάει ο χρόνος».

Πρόκειται μια νέα, ιδιαίτερα προσεγμένη έκδοση, του Ιδρύματος Ιστορικών Μελετών (ΙΔ.ΙΣ.ΜΕ.) που επιμελήθηκαν η γραφίστρια Μαριάννα Πόγκα και η γεν. γραμματέας του ιδρύματος Ειρήνη Σαρίογλου, αναδεικνύοντας την εξαιρετική δουλειά του Χρίστου Σιμάτου.

Σε αυτή την έκδοση το μικρό νησί παρουσιάζει τη μεγάλη και ανυπέρβλητη αρχοντιά του που κυριάρχησε σε όλους τους τομείς για πάρα πολλά χρόνια.

Από τις πρώτες κιόλας σελίδες γίνεται ολοφάνερο πως στο Καστελλόριζο εδώ βρίσκει τη θέση που του αρμόζει. Ένα ελληνικό νησί, αναπόσπαστο τμήμα του εθνικού κορμού με μια πλούσια και μακρά ιστορία που χάνεται στα βάθη των αιώνων. Μια ιστορική διαδρομή που παρουσιάζει τόσες, μα τόσες πολλές ομοιότητες με την ιστορία της μητέρας πατρίδας με την οποία ενώθηκε το 1948 μετά από πολλούς και αιματηρούς αγώνες των Καστελλοριζιών.

Το λεύκωμα πέρα από την καλλιτεχνική διάσταση χάρη στις εξαιρετικές έγχρωμες και ασπρόμαυρες φωτογραφίες του Χρίστου Σιμάτου έχει και χρηστικό χαρακτήρα καθώς ο αναγνώστης μπορεί να βρει πολύ ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την πολυσήμαντη ιστορία του νησιού, μέσα από μια σύντομη αλλά ουσιαστική αναδρομή της Ειρήνης Σαρίογλου.

Χ. Σιμάτος: «Στο Καστελλόριζο απολαμβάνεις τη στιγμή»

«Στο Καστελλόριζο», τονίζει ο Χρίστος Σιμάτος μιλώντας στο ΑΠΕ – ΜΠΕ, «πήγα για πρώτη φορά ως συνεργάτης του Διεθνούς Φεστιβάλ Ιστορικού Ντοκιμαντέρ «Πέρα από τα Σύνορα», που διοργανώνεται εκεί, από το ΙΔΙΣΜΕ. Μέχρι να το γνωρίσω από κοντά ήταν για μένα ένα πολύ μικρό νησί στην άκρη του Αιγαίου, που το αισθανόμουν πολύ μακριά όσον αφορά την απόσταση που έπρεπε να διανύσει κανείς για να το επισκεφθεί».

«Στις ημέρες που κρατά το φεστιβάλ», συνεχίζει, «προσπάθησα να ξεκλέψω στιγμές, περπατώντας και φωτογραφίζοντας στα σοκάκια του νησιού. Πάντα με ενδιαφέρουν τα ίχνη των ανθρώπων και στο Καστελλόριζο είναι διάσπαρτα. Η ιστορία του Καστελλόριζου είναι μεγάλη και ξεκινάει από τους αρχαίους χρόνους. Έχει αποτελέσει το «μήλον της Έριδος» για πολλούς πολιτισμούς (Πέρσες, Ρωμαίους, Βυζαντινούς, Γενοβέζους, Οθωμανούς κ.ά.). Η οικονομική του άνθιση στις αρχές του 20ου αιώνα οδήγησε στη δημιουργία μιας μεγάλης κοινότητας 14.000 ανθρώπων. Όλες αυτές οι οικογένειες άφησαν τα ίχνη τους, τα οποία βρίσκονται διάσπαρτα στα ερείπια του οικισμού. Είναι ένας πανέμορφος τόπος με μια ιδιαίτερη και πολύχρωμη αρχιτεκτονική. Ένας από τους προβληματισμούς στο έργο μου, έχει να κάνει με την επίδραση που έχει η ανθρώπινη δραστηριότητα στο χώρο. Τα κτίρια που δημιουργεί ο άνθρωπος και πώς αυτά μεταμορφώνονται στο πέρασμα του χρόνου. Όλες τις ιστορίες που διηγούνται οι τόποι που έχει ζήσει ο άνθρωπος και το πόσο μικρός είναι μπροστά στο μεγαλείο της φύσης. Θέλω να παρουσιάσω την ενέργεια που κρύβει ο κάθε τόπος και γι αυτό δεν συμπεριλαμβάνω ανθρώπους στις εικόνες μου. Το να συμπεριλάβω έναν άνθρωπο θα περιόριζε δραματικά την ανάγνωση του θεατή γιατί η εικόνα θα αφηγούνταν την προσωπική ιστορία του εικονιζόμενου, ενώ ο σκοπός μου είναι να λειτουργήσει η εικόνα σαν κλειδί που θα ανασύρει αναμνήσεις, προσωπικές για τον κάθε θεατή».

Ο Χρίστος Σιμάτος σπούδασε ζωγραφική και φωτογραφία στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, καθώς και στο UCM Facultad Bellas Artes στη Μαδρίτη, ενώ συνέχισε τις σπουδές του στο μεταπτυχιακό εικαστικών τεχνών της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, απ᾽ όπου αποφοίτησε το 2007. Η θεματογραφία του έργου του χωρίζεται σε δυο ενότητες: τους εγκαταλελειμμένους αρχιτεκτονικούς χώρους και τα τοπία. Το Καστελλόριζο αποδείχθηκε για τον ίδιο το ιδανικό νησιωτικό τοπίο αφού χαρακτηρίζεται από ένα πολύ ιδιαίτερο, καθαρό φως.

«Το φως αυτό», υπογραμμίζει μιλώντας στο ΑΠΕ – ΜΠΕ, «αποτέλεσε το στοιχείο, που σαν ρυθμός διαπερνά όλες τις φωτογραφίες που τράβηξα στο Καστελλόριζο είτε είναι έγχρωμες είτε ασπρόμαυρες και τις συνδέει σε μια ενότητα. Ο χρόνος

εδώ λειτουργεί διαφορετικά, δεν χρειάζεται να βιάζεσαι για κάτι. Απλά απολαμβάνεις τη στιγμή. Η απουσία του ήχου που κάνει ο αέρας, του έντονου κυματισμού της θάλασσας, το ανεπηρέαστο από σύννεφα απέραντο γαλάζιο του ουρανού, η απουσία κάθε συνωστισμού εντείνει την αίσθηση, ότι ο χρόνος σταματά.

«Το Καστελλόριζο», τονίζει με έμφαση, «είναι μοναδικό αν μπορέσεις να αφεθείς στη γαλήνη του. Και τότε αναπόφευκτα θα χαθείς στην ομορφιά αυτού του τόπου και θα ταξιδέψεις μέσα στον εαυτό σου. Είναι ένα ταξίδι αυτογνωσίας που πρέπει να πας στο Καστελλόριζο για να το βιώσεις. Αυτή την αίσθηση προσπάθησα να αποτυπώσω στις φωτογραφίες που μόλις τις είδε η καλλιτεχνική διευθύντρια του φεστιβάλ Ειρήνη Σαρίογλου μου πρότεινε να εκδώσουμε ένα λεύκωμα και να παρουσιάσουμε μια επιλογή τους σε έκθεση στο νησί στο πλαίσιο του 5ου Διεθνούς Φεστιβάλ Ιστορικού Ντοκιμαντέρ «Πέρα από τα σύνορα» από τις 23 έως τις 30 Αυγούστου. Την ευχαριστώ πολύ για την ιδέα της και την υποστήριξή της».

Το Αθηναϊκό – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων είναι και φέτος ένας από τους χορηγούς επικοινωνίας του 5ου Διεθνούς Φεστιβάλ Ιστορικού Ντοκιμαντέρ Καστελλορίζου «Πέρα από τα σύνορα», στηρίζοντας έμπρακτα μια σημαντική πολιτιστική και καλλιτεχνική προσπάθεια και ενισχύοντας τη σπουδαία φυσική και πνευματική παρακαταθήκη του Καστελλόριζου.

Οι ακατάλυτοι δεσμοί της Αυστραλίας με το Καστελλόριζο

Ιδιαίτερη σημασία έχει η τοποθέτηση στο λεύκωμα του πρέσβη της Αυστραλίας στην Ελλάδα του κ. Αθανάσιου Σπύρου, ο οποίος κάνει λόγο για ακατάλυτους δεσμούς ανάμεσα στο Καστελλόριζο και την πέμπτη ήπειρο και όχι άδικα αφού εκεί ζει η πολυπληθέστερη κοινότητα Καστελλοριζιών στον κόσμο.

«Η Αυστραλία και η Ελλάδα», επισημαίνει εύστοχα ο κ. Σπύρου, «συνδέονται με μια σχέση μακροχρόνιας και εξαιρετικά ζεστής φιλίας που αναπτύχθηκε μέσα από τη δέσμευση και των δύο χωρών σε κοινές αξίες, από τα κοινά βιώματα δύο πολέμων και από δεκαετίες μετανάστευσης που οδήγησαν στη δημιουργία μιας περήφανης παροικίας. Το Καστελλόριζο καταλαβαίνει μια ξεχωριστή θέση μέσα σε αυτή τη σχέση. Οι πρώτοι Καστελλοριζιοί μετανάστευσαν στην Αυστραλία ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα και συνέχισαν να αναζητούν την τύχη τους στη χώρα τις δεκαετίες που ακολούθησαν».

«Η επίδραση των Καστελλοριζιών στην Αυστραλία», υπογραμμίζει σε άλλο σημείο της τοποθέτησής του, «είναι πολύ μεγαλύτερη από ό,τι θα μπορούσε να

συμπεράνει κανείς κρίνοντας από το μέγεθος του νησιού».

«Ακολουθώντας τα χνάρια των προγόνων τους», συνεχίζει ο κ. Σπύρου, «τις τελευταίες δεκαετίες πολυάριθμοι Αυστραλοί με ρίζες από το Καστελλόριζο επιστρέφουν στο προγονικό νησί. Σήμερα, ενώ το Καστελλόριζο έχει περί τους 300 κατοίκους, στην Αυστραλία ζουν περίπου 65.000 «Kazzies» και οι απόγονοί τους. Η παρουσία τους πλέον είναι αισθητή σε όλο το νησί, όπου έχουν αναπαλαιώσει τα σπίτια των προγόνων, έχουν ανοίξει επιχειρήσεις συμβάλλοντας στην οικονομική αναγέννηση του τόπου και μάλιστα έχουν μεταγγίσει ορισμένα ιδιαζόντως αυστραλιανά χαρακτηριστικά στην τοπική παράδοση».

Ολοκληρώνοντας την τοποθέτησή του ο πρέσβης της Αυστραλίας στην Ελλάδα τονίζει με έμφαση «κάθε φορά που έρχονται στο Καστελλόριζο, φέρνουν μαζί τους λίγη από την Αυστραλία, και κάθε φορά που επιστρέφουν στην Αυστραλία, παίρνουν μαζί τους λίγο από το Καστελλόριζο. Και έτσι, ένα μικροσκοπικό νησί του Αιγαίου Πελάγους και μια πελώρια νησιωτική ήπειρος στην άλλη άκρη της υφηλίου μοιάζει να έχουν συνδεθεί για πάντα σε μια ένωση που μπορεί να περιγραφεί μόνο με αναφορές στις λέξεις οικογένεια και αγάπη».

Βασίλης Λωλίδης – ΑΠΕ ΜΠΕ